

Večernik

Leto III. (X.), šte. 284

Maribor, četrtek 12. decembra 1929

»JUTRA«

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409
Velja mesečno, prejemani v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 440 Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglasi po tarifu
Oglase sprejema tudi oglasni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Čuden pozdrav Burova v Rimu

PRIHOD BOLGARSKEGA ZUNANJEGA MINISTRA V RIM SO POZDRAVILI FAŠISTOVSKI LISTI Z VEHEMENTNIMI NAPADI NA NJEGOVO POLITIKO.

RIM, 12. decembra. Včeraj je prispel semkaj bolgarski zunanji minister Burov v spremstvu finančnega ministra Molova. Sprejem je bil nadvse hladen in to v odgovor na zadnje napade bolgarske javnosti na čudno stališče italijanske vlade v vprašanju bolgarskih reparacij. Povodom prihoda ministra Burova je objavil »Giornale d'Italia« članek, v katerem strokovnjaki italijanske vlade za balkanska vprašanja, Vergilij Gaida, med drugim izvajajo: »Bolgarski zunanji minister Burov je namenoma očital italijanski vladi, da je na korist Grške žrtvovala Bolgarsko v reparacijskih vprašanjih, čeprav so mu bile dobro znane usluge, ki jih je napravila Italija Grški in da te usluge nimajo nobene zveze s kakimi finančnimi vprašanji. Sicer pa je Grška tudi zaslužila to podporo, ker je pokazala, da zna ceniti italijansko prijateljstvo.

Drugo pogreško je napravil minister Burov s svojo trditvijo v sobranju, da je Italija predlagala, da naj Bolgarska plača letno 18 milijonov, dočim je Italija dejanski podpirala samo francoski predlog. Tretja netaktnost pa je trditve, da italijansko prijateljstvo napram Bolgarski ni iskreno. Zato je tudi čisto odveč, da je Burov prišel sedaj v Rim. Ako bi prišel poprej, bi lahko dosegel mnogo ugodnejše uspehe, kakor pa jih bo sedaj. Lahko se reče, da tako neprijaznega sprejema gotovo še ni bil deležen v Rimu noben zunanji minister, kakor Burov. Italija sicer priznava, da se bo na drugi haški reparacijski konferenci sicer zavzela za bolgarsko stališče, toda ta napoved je spojena obenem s celo vrsto ponižujočih in osebnih napadov na bolgarskega zunanjega ministra, ki so nedvomno v zgodovini brez primere.

Novi združni zakon,

ki ga je vse naše združništvo že dolgo težko pričakovalo, je končno po dolgotrajnih anketah in posvetovanjih izdelan in je upati, da bo že do konca leta podpisan tudi od kralja. Unificiranje združne zakonodaje, edinstvenega združnega zakona za vso državo je bila nujna potreba ne samo za razvoj združnega pokreta, ampak sploh vsega našega narodnega gospodarstva.

Začetkom minulega meseca se je vršila v ministrstvu za kmetijstvo konferenca, kateri so med drugimi prisostvovali tudi zastopniki naših združnih organizacij in se je razpravljalo na njej o načelih in smernicah novega združnega zakona. Kmetijski minister dr. Frangeš je usvojil predlog zakona, ki ga je izdelal Glavni združni savez.

Načrt zakona v splošnih določbah natančno obsežuje, katere organizacije imajo združni značaj: neomejeno število članstva; naloga, da po načelih samopomoči prispeva s skupnim poslovanjem h gospodarskemu napredku svojih članov; da čistejša dobička ali sploh ne deli med članke ali pa samo po gotovih načelih — vse to so tipični znaki zadrug. Nadaljnji členi zakonskega načrta vsebujejo določbe glede snovanja zadrug, pravne odnose med zadrugarji in zadrugami, določbe o delovanju in poslovanju gospodarskih (nabavljalnih, konsumnih, elektrifikacijskih, proizvodnih itd.) zadrug, o organih zadrug (upravnih in nadzorstvenih odbor ter občni zbor), o prenehanju zadrug, o postopku pri likvidacijah itd. Posebne določbe so tudi glede kazni za zadržne prestopke. Določbe o združnih zvezah dajejo zvezam nalogo revizij in snovanja novih zadrug ter skrb za pravilno poslovanje včlanjenih zadrug, odreja pa tudi, da mora biti vsaka zadruga članica ene ali druge zveze. Za revizije bo vlada izdala še posebej podrobnejše uredbe, kako naj se izvršujejo revizije. Zadržne zveze so lahko včlanjene v Glavnem združnem savezu, ki ima nalogo, da jih predstavlja in zastopa ter štiti in podpira interese celokupnega združništva.

Zakon, načrt določa za zadrug tudi ugodnosti: oprostitve vseh davkov in doklad ter občinskih in samoupravnih naklad, od carin na vse kmetijske potrebščine, na umetna gnojila in na vsa sredstva za proizvodnjo. Za stroške revizij zadrug bo dajala država vsako leto stalno materialno podporo, istotako za združno propagando in za vzdrževanje združnih šol, za podpiranje produktivnih zadrug, za pospeševanje združne književnosti in znanosti ter za ustanavljanje in podpiranje novih zadrug.

Ze iz te kratke vsebine lahko posnamemo, da vpošteva načrt novega združnega zakona vse najvažnejše zahteve združništva. Čim prej bo stopil v veljavo, tem bolje za razvoj in napredek našega celokupnega združnega gibanja.

Krvav upor v kaznilnici

NOV ŠKANDAL V ZEDINJENIH DRŽAVAH. — V KAZNILNICI V AUBURNU JE PRIŠLO DO KRVAVE BITKE MED UPORNIKI, PAZNIKI IN VOJAŠTVOM.

NEWYORK, 12. decembra. V kaznilnici Auburn v državi Newyork, v kateri je nič manj kot 3000 kaznjencev, je prišlo včeraj do krvavega upora, in sicer kot posledica srednjeveških kazenskih metod, katerih se poslužuje nadzorstveno osebje. Ko je bilo v jedilnici zbranih okrog 1600 kaznjencev, so nenadoma navalili na svoje mučitelje in jih pometali na tla. Čim so jih razorožili, so s strelci alarmirali v celicah se nahajajoče tovariše in naskočili potem skupno z njimi stražo pri glavnih vratih. Jetniški pazniki pa so se zabarikadirali in pričeli v salvah streljati na napadajoče kaznjence. Na ta način se jim je posrečilo, da so jih za nekaj časa držali v šahu. Ko so vo-

ditelji upora uvideli, da na ta način ne bodo nič dosegli, so naskočili ravnateljsko poslopje, kjer so zagrabil kaznilniškega ravnatelja in 8 paznikov ter vse proglasili za talce. Kmalu nato je prišlo 150 vojakov, ki so nastopili proti upornikom s strojnimi in bombami, nakar so se uporniki umaknili. Da bi zadržali prodiranje vojaštva, so kaznjenci zažgali več traktov, a so gasilci ogenj kmalu pogasili. Proti večeru je vojaštvo že osvobodilo ravnatelja in ostale talce. Trije glavni uporniki, ki so se hoteli rešiti z begom, so bili na begu ustreljeni. Na bojišču je obležalo 12 mrtvih in 50 težko oz. lahko ranjenih.

Ustanovitev jugoslovanske trgovinske mornarice

BEOGRAD, 12. decembra. Med tukajšnjimi gospodarskimi krogi se je pojavilo gibanje za ustanovitev jugoslovanske trgovinske mornarice po nemškem vzoru. Sestavljen je že odbor, ki se bo obrnil na vlado s prošnjo za večje posojilo pri hipotekarni banki. Spomenica opozarja vlado, da je Nemčija svojo trgovinsko mornarico ustvarila s hipotekarnimi posojili, tako da razpolaga sedaj že s štirimilijonsko tonažo.

Novi madžarski poslanik na našem dvoru

BEOGRAD, 12. decembra. Madžarska vlada je odpoklicala dosedanjega poslanika v Jugoslaviji, barona Pavla Foersterja. Za njegovega naslednika je imenovan dosednji legacijski svetnik pri madžarskem poslanstvu na Dunaju, Waldemar Alt. Jugoslovanska vlada je že izdala agrement za novega poslanika.

Imenovanja v diplomatski službi

BEOGRAD, 12. decembra. Znani srbski pesnik, Jovan Dučić, je imenovan za poslanika v Kairu. Konstantin Fotić je imenovan za poslanika v Moskvi, Vladimir Vukmanović za konzula v Carigradu, Luka Lukmanović za poslaniškega tajnika v Rimu in Ilija Miličević za legacijskega tajnika v Tirani.

Tittoni težko zbolel

RIM, 12. decembra. Senator Tittoni, bivši zunanji minister, je težko zbolel. Njegovo zdravstveno stanje se je včeraj popoldne še znatno poslabšalo. Tittoni je sedaj 75 let star.

Esperantsko društvo v Mariboru

priredi v soboto, 14. t. m. ob 20. uri v Park-kavarni večer »esperantske knjige« s slavnostnim govorom sod. svetnika g. dr. Vlad. Travnerja. Prijatelji esperantskega gibanja dobrodošli!

K „Večeru domače glasbe“

(V petek, 13. t. m. v Apolo-kinu.)
Ta vrsta glasbe je danes pri nas skoraj docela izumrla. V naših meščanskih krogih dominira klavir in v podeželskih krogih harmonika. To pa dokazuje, da je vkoreninjena ljubezen do muzikalnega udeleştvovanja. Današnji koncertni pokret, ki še k temu občutno nazaduje, navađa občinstvo vse preveč k nekemu pasivizmu. Zadovoljiti se ne smemo, da ljudje samo poslušajo, temveč vzgajati jih je tudi k aktivnemu muzikalnemu udeleştvovanju. Nekdaj je bilo v tem oziru bolje. To je bilo v dobi, ko sta bili lutnja in kitara priljubljena domača instrumenta ne samo v meščanskih, temveč tudi v podeželskih in celo v dvorskih krogih. Muziciralo se je takrat v najraznovrstnejših sestavnih oblikah, pri katerih pa je naše brenkalo zavzemalo najvažnejše mesto. Najznamenitejši skladatelji te dobe so pisali tudi skladbe z uporabo tega instrumenta, torej ne samo kot solo-instrument, temveč še v zvezi z drugimi instrumenti in kot spremljajoč del k petju. Tozadevna literatura je obsežna in dokazuje danes nezmanjšano živiljsko moč.

S smotreno obnovo kitarske glasbe se je začelo v predvojni dobi. Prav močno pa se je to gibanje razširilo v dobi po svetovni vojni. Kitara postala čimdalje bolj popularna, ker končno le zmaga v naši naravi ukorinjeno veselje do samolastnega udeleştvovanja. In v tem oziru je kitara dokaj pripraven instrument in to že z ozirom na njene manjše nabavne stroške. Ne pride v poštev samo kot spremljajoč del k petju, temveč tudi kot soloinstrument in v zvezi z drugimi instrumenti, kakor s citrami, z violino, s klavirjem i. dr. Njen mehak in nežen ton pomnoži v taki zvezi zvočno barvenost. Razne radio-postaje (med temi tudi ljubljanska) nam večkrat nudijo glasbo te vrste.

Kitarski in citrski koncert, ki ga priredi Ljudska univerza, nam hoče predstaviti kitaro ne samo kot soloinstrument, temveč predvsem kot sestavni del z drugimi instrumenti ter na ta način vzbujati pri našem občinstvu zanimanje za to vrsto glasbenega udeleştvovanja.

Nesrečna šmarnica.

Iz Prekmurja nam poroča prijatelj našega lista: V Turnišču so se spravili kmetje v gostilno na običajni »pomeneke«, ki se navadno začne z litri, a konča z batnami, noži in črepinjami. Pili so kajpak šmarnico, ki je Prekmurcem tako priljubljena, da jo celo dobavljajo iz Haloz in drugih krajev v Podravju. V gostilni »Centrale«, sredi trga, je bil med drugimi navzoč tudi 45letni Štefan Barbarič, posestnik iz Turnišča. Neki »tovariš« je Barbariča štirikrat zabodel z nožem v prsno stran. Nesrečni Barbarič, ki je po vseh dosedanjih polizvedbah pravzaprav po nedolžnem prišel v opisano klanje, je na licu mesta — izdihnil. Zapuščca vdovo in pet otrok. Napadalec, ki je skušal pobegniti, je že v rokah pravice. Včeraj so ga prepekljali v zapore mariborskega okrogne sodišča. Dejanje je po izkazu številnih gostov izvršil v popolni pijanosti, ker svoje žrtve niti osebno prav poznal ni.

Za jesen in zimo KARO čevlji. VL

Usoda naših starin

ODNAŠANJE ZGODOVINSKIH IN STARINSKIH DRAGOCENOSTI. — ŠPEKULACIJA. — ZA ZAŠČITO IN KONTROLO STARIN.

Te dni je bila s strani Zgodovinskega in muzejskega društva ter s strani drugih zainteresiranih faktorjev sprožena hvalevredna akcija, da bi se poslopije dosedanje samouprave v Vrazovi ulici pretvorilo v muzej. Ne vemo še sicer, kakšne bodo posledice tega prizadevanja, ki zares zasluži polno razumevanje in podporo vse naše javnosti, vendar pa se nam zdi že sedaj potrebno, spregovoriti v zvezi o tem tudi o nečem drugem, o usodi naših starin, za katere se do najnovejšega časa sploh nihče ni brigal, a tudi še danes niso zadostno zaščitene.

Naši kraji, posebno gradovi, so hranili nešteto zgodovinsko in stvarno dragocenih starin, kakor slik, skulptur, orožja, orodja, posode, knjig, rokopisov, listin itd., ki so se pa že za časa pokojne Avstrije prodajale v druge dežele ali pa romale v muzeje na Dunaju in v Gradcu, da so bile na ta način za nas definitivno izgubljene. Mi tedaj proti temu seveda nismo mogli ničesar ukreniti, ker Spodnja Štajerska ni bila samostojna kronovina in Maribor ni bil deželno glavno mesto in pravi čudež je, da so ostale pri nas vsaj še rimske starine v Ptuj in nekatere druge zgodovinske dragocenosti. Po ustanovitvi lastne države smo pač pričakovali, da bo ta usodni odtok starinskih dragocenosti prenehal. Toda druga dnevna vprašanja so nam dajala toliko posla, da smo na to skoraj ali popolnoma pozabili. Mimo tega pa, žal, tudi nismo imeli institucije, vsaj ne dovolj avtoritativne institucije in ne muzeja, ki bi po svoji organizaciji in kapaciteti mogel ukreniti potrebne korake, da bi se to zgodilo.

Zaradi vsega tega je popolnoma razumljivo, da so se spekulacije s starinami pri nas mogle nemoteno nadaljevati tudi

v novejšem in najnovejšem času. Znano nam je namreč, da so se v letih po osvobojenju prodale preko meje neštete zgodovinske in starinske dragocenosti, ki so bile privatna last. Preko meje so romale — in še romajo! — mnoge dragocene slike, skulpture, posode, viteške opreme, knjige, listine itd. Nekateri spekulanti so se naravnost specializirali in se bavijo samo s tem poslom, ki jim donša težke tisočake, posebno še, ker opravljajo ta posel večinoma preko carine in naskrivaj. Tako so pa izginile neštete starinske dragocenosti tudi iz našega Prekmurja ter romale preko meje v Budimpešto. Med njimi so bile stvari, ki so se nanašale na zgodovino te pokrajine in ki bi nam mogle odlično služiti pri znanstvenem delu posebno pri studiju običajev, folklorja, kulturnih uplivov, pokretov itd. Toda odnašali se niso samo taki predmeti, temveč so se ropale tudi naše jame. Iz katerih so se v Avstrijo prenašala cela okostja predzgodovinskih živali in drugih bitij.

V vsem tem času pa so ostali naši muzeji in arhivi prav tako skromni in nepopolni, kakor so bili poprej! Naravno je seveda, da se ta škoda ne da več popraviti, a neobhodno potrebno je, da se s posebnim in bolj strogim zakonom zaščiti vsaj ono, kar je ostalo. Razen tega je pa neizogibna nujnost tudi to, da se bodisi s strani države ali s strani banovine dajo muzejem in sličnim institucijam na razpolago potrebna sredstva, da bodo mogli preiskati vse naše kraje in zbrati ali odkupiti vse one predmete, ki imajo trajno zgodovinsko ali starinsko vrednost. To pa se mora zgoditi čimprej, kajti sicer bo, žal, prepozno.

Mariborsko gledališče

REPERTOAR.

Četrtek, 12. decembra ob 20. uri »Krog s kredo« ab. A.

Petek, 15. decembra ob 17. uri »Pohujšanje v dolini šentflorjanski«. Dilaška predstava. Dilaške cene.

Sobota, 14. decembra ob 20. uri »Velika abeceda«. Kuponi.

Nedelja, 15. decembra ob 15. uri »Župan Stilmundski«. Kmečka predstava. Globoko znižane cene. — Ob 20. »Wormski orožar«. Znižane cene. Kuponi.

Nedelja v mariborskem gledališču. V nedeljo, 15. t. m. se vršita dve predstavi: Ob 15. uri v proslavo desetletnice mariborskega gledališča kmečka predstava Maeterlinckovega »Stilmundskega župana«. Cene najnižje. — Zvečer pa se poje zabavna in melodiozna Lortzingova komična opera »Wormski orožar« pri znižanih opernih cenah.

Krog s kredo

Visoko talentirani in prerano umrli nemški pesnik Klabund je ustvaril v drami »Krog s kredo«, ki jo je napisal po stari kitajski pripovedki, umetnino, kakršnih ima novejšo slovstvo le malo. Delo se odlikuje po globokem, pristno orientalskem občutju, plemeniti, vsečloveški miselnosti in po oderski uravnoteženosti, ki mu zagotavlja uspeh povsod in pred vsakim občinstvom. Sebi ravnega umetnika pa je našel tudi v prevajalcu g. Otonu Župančiču, ki je prelil nemške verze v zvočno slovensko melodijo. Kar je manjkalo zunanemu efektu, to je dodal še g. Jože Kovič s svojo inscenacijo, ki je za naše skromne razmere naravnost sijajna in razkošna. Pa tudi režijsko se je v celoti dobro postavil, čeprav režija vsaj v celoti ni dosegla inscenacije. Poleg sijajnih momentov je tudi nekaj šibkejših mest, posebno v četrtem dejanju, kjer bi morali biti biriči in vojaki bolj v skladu z ostalo celoto in ne tako diletantsko robati in nerodni kakor so bili v igri in govoru. S policiji, vojaki, biriči in sličnimi uniformami ima naše gledališče letos sploh smolo. Ali bi se temu včasih naravnost mučnemu nedostatku res ne dalo odpomoči? Pri režijski igri in pri gledališču z umetniškimi pretenzijami je vsaka, tudi najmanjša vloga važna.

Največjo in najtežjo vlogo mlade nesrečne Haitange nam je odigrala gđ. Kraljeva z njej lastno pristnostjo in globino. Vloga je kakor napisana zanj, njen notranji značaj in način umetniškega ustvarjanja, zato jo moremo uvrstiti med njene največje dosedanje uspehe. Posebno sijajna pa je njena igra v prvem in v tretjem, pa tudi zadnjem dejanju. Njen brat Ling v interpretaciji g. Jožka Koviča ni bil vseskozi pristen. Sprva se je zdelo, da je njegova igra vse preveč samo zunanja, proti koncu se je pa uživel in v zadnjem dejanju dosegel notranji in zunanji efekt. V njegovem interesu bi mu svetoval, naj v delih, ki jih sam režira, ne prevzema večjih vlog, ker je v tem slučaju nezogibno, da trpi vsled tega bodisi režija ali pa njegova igralska dovršenost. Zelo posrečen je bil zvodnik Tong g. Pavla Koviča. Ustvaril je pristen in dobro domišljen lik. V vlogi princa Pao se nam je prvič v celoti pokazal Franjo Blaž ter razbil pomisleke, ki smo jih imeli. Pokazal je izreden igralski talent, ki pa mu do popolne in harmonične doigranosti vendar manjka še to in ono. Ali s tem, kar ima, bo lahko dosegel, če bo hotel, še velik in močan razvoj. Mandarin Ma ni dovolj izdelan lik, zato mu tudi g. Daneš ni mogel uliti dovolj notranjega življenja. Bil je bolj zunanji. Dobro se je pa prilagla gđ. Starčevi strastna spletkarka Yü-Pei. Tu in tam je sicer še malo prefiravala, a v celoti je pokazala, da je tu njeno mesto udeleževanja in naj bi pri tem po možnosti tudi ostala in gradila dalje. V vlogi tajnika Čao je pokazal g. Tovornik, da letos napreduje bolj kakor smo kdaj od njega pričakovali, dočim nas je g. Grom kot sodnik Ču-ču tako po zunanosti in igri tokrat naravnost presenetil. To je brez dvoma najboljši njegov lik, kar jih je v Mariboru ustvaril v zadnjem času. G. Nakrst je bil dober pesnik, ga Dragutinovičeva posrečena mati Čangovka, a globoko je zajela tudi tokrat svojo vlogo ga. Zakrajškova kot babica. Bistveno je k uspehu celotne predstave doprinesla naposled tudi muzika in grupacija plesalk. Celota je tedaj, če odbijem nekaj podrobnosti, zelo dobra in je »Krog s kredo« v Mariboru brez dvoma zagotovljen uspeh. —r.

Spominjajte se CMD

Mariborski in dnevni drobiž

Našim naročnikom!

Naročnike, ki so z naročnino na dolgu še za nazaj, opozarjamo, da smo jim poslali izpolnjene položnice. Prosimo jih, da takoj poravnajo naročnino do konca leta. V nasprotnem slučaju bomo žalibog primorani list s 1. januarjem 1930 ustaviti.

Odhodnica polkovnika Čedomira Stanojloviča.

Sinoči so priredili v mali dvorani Narodnega doma Strelska družina, Slovensko lovsko društvo in Oficijski dom odhodnico g. polkovniku Čedomiru Stanojloviču, ki odhaja po poldrugoletnem plodonosnem službovanju v Mariboru na važno in zaupno mesto v ministrstvo vojske in mornarice v Beograd. G. polkovnik Stanojlovič, ki je bil oblastni predsednik Strelske družine in predsednik tukajšnjega Oficijskega doma, je bil v mariborskih oficijskih in civilnih krogih splošno znana in priljubljena osebnost, kar je najsijajnejše pokazala tudi zares iskrena sinočna intimna slavnost v Narodnem domu. V mali dvorani, ki je bila nabito polna, da vsi niti prostora niso našli, je bil korporativno zastopan ves oficijski zbor z g. generalom Stanisavljevičem na čelu, g. komandantom inženjerske podoficijske šole, polkovnikom Putnikovičem, g. komandantom vojnega okrožja, polkovnikom Stojadinovičem, komandantom artiljerije g. polk. Vučkovičem in zastopnikom domačega polka g. polk. Karlom Dolencem. V zastopstvu oblasti sta posetila slavje odhodnice oba srečka poglavarja, gg. dr. Hacin in dr. Ipavc, mestno občino je predstavljala župan g. dr. Juvan, Strelsko društvo g. dr. Černej, Lovsko društvo gg. dr. Robič, ravnatelj Boltavzar in ravnatelj Klobučar, rezervne oficirje gg. Perhavec in polk. v. p. g. Kristan, sokolsko župo g. ravnatelj Novak, Sokolsko društvo pa g. Dekleva. V slovo so g. polkovniku govorili gg. general Stanisavljevič, dr. Hugon Robič, dr. Mirko Černej in drugi, ki so vsi naglašali njegove velike zasluge za razvoj društvenega in družabnega življenja v Mariboru, posebno pa za razvoj strelskega sporta, ki je z letošnjimi velikimi vsedržavnimi strelskimi tekmami prestal prvo častno preizkušnjo, kar je v veliki meri bila baš njegova zasluga. Večer, ki je bila veličastna, spontana in zares iskrena manifestacija državne in narodnega edinstva ter globoko ljubezni do države in domovine, je ob govorih, napitnicah in sviranju vojaške godbe potekel v najboljšem razpoloženju. G. polkovniku Stanojloviču, ki se odpelje iz Maribora v soboto popoldne, želimo tudi na novem mestu obilo uspeha in dela za procvit in razvoj naše kraljevine Jugoslavije!

Gostilničarji snujejo svojo pivovarno.

S sedanjim pivovarniškim kartelom, ki za drag denar prodaja razmeroma slabo pivo, ki se niti od daleč ne more primerjati s predvojnimi in tudi ne n. pr. s sedanjim avstrijskim, ki je boljše in cenejše, so že dolgo nezadovoljni ne samo konzumenti, temveč tudi gostilničarji sami. Gostilničarji v Sloveniji so zato pokrenili sedaj akcijo, da ustanove svojo lastno pivovarno, ki bi jo zgradili v Laškem. Sestavljen je v ta namen tudi že pripravljalni odbor, ki bo imel svojo prvo sejo dne 16. t. m. v Laškem. Akcija za ustanovitev gostilničarske pivovarne je našla med gostilničarji povsod zelo dober odmev. S stvarjo se je bavil na svoji včerajšnji seji tudi širši odbor Zveze gostilničarskih zadrug v Mariboru, ki je po izčrpnem poročilu hotelirja g. Andreja Oseta soglasno sklenil, pozvati vse gostilničarje v bivši mariborski oblasti, da naj z vsemi razpoložljivimi sredstvi delajo na to, da pride čimprej do realizacije tega načrta.

Našim inserentom!

Uprava »Večernika« v Mariboru sporoča ceni, inserentom, da so upravičeni pobirati noveletne oglase le oni akviziterji, ki se izkažejo s pooblaštilom »Večernika«.

Slovenska poklonitvena deputacija.

Akciji hrvatskih mest, trgov in večjih občin, katerih zastopniki se dne 17. t. m. poklonijo našemu vladarju, da s tem javno manifestirajo neomajno zvestobo do kralja in domovine, se pridružijo tudi zastopniki slovenskih mest, trgov in občin pod vodstvom reprezentantov ljubljanske mestne občine. —

Višek električne mizerije!

Šele v preteklem tednu smo priobčili pritožbo električnih konzumentov in zopet nam javljajo — topot iz Studenc — da so defekti električnega omrežja na dnevnem redu. — Dasi je vsako nedeljo od osme dopoldne do dveh popolne tok »v svrhu popravil« odklopljen, se dnevno pojavljajo motnje. Sokolska proslava 1. decembra v Studencih je bila radi defekta skoraj onemogočena in so gostje morali skoraj celo uro čakati v temi. Včeraj (sredo) so pa žarnice ugasnile popoldne ob petih; Studenci so potrpežljivo čeli dve uri ob svečah in leščerbah čakali na odrešenje. Ljudje zavidajo hribovskim Šentlovrenčanom in Slovenjgradčanom, ki imajo svoje električne centrale in manj defektov. Vsi pozivi konzumentov so bolj ob steno, niti mestno električno podjetje ne more očividno doseči da bi falska elektrika letošnjo zimo delovala brezhibno! Ali smo res na milost in nemilost izročeni tudi letos »kapricam« električnega omrežja?! — Konzumenti. —

Pomladne vijolice, plahe trobentice, sveže marjetice in vrbinje mačice

na pragu zime so za naše kraje ljubka prikazen. Naš prijatelj nam je prinesel to pomladansko cvetje, natrgano včeraj popoldne v znanem kamniškem jarku, ki je zelo bogat na pestri flori. Zdi se, da bo letošnji božič — če bo šlo namreč tako naprej — v cvetju, zato pa bodo smučarske in sankarske tekme v mesecu maju 1930 na višku! — Z dežele nam poročajo naši prijatelji, da povsod poganja pomladno cvetje in tudi dreve že ponekod brsti. Kmetje se upravičeno vprašujejo, zlasti skrbni sadjarji: Kaj bo, če v to ne-normalno brstenje pritisne nenadni mraz?

Božični bazar,

ki se priredi v nedeljo dne 15. t. m. v veliki dvorani Union, bo odprt od 8. zjutraj do 20. ure. Prost vstop do 4. popoldne, ko se prične čajanka s koncertom. Podporno društvo za revne učence vabi k udeležbi s prošnjo, da si vsakdo kupi spomin, izdelek marljivih rok naše mladine ali pa velikodušen dar iz občinstva. Med darovi se nahajajo tudi starine in lepi umotvori rezbarstva. Cene predmetov od 1 Din naprej. Vstopnina za sedež s čajem 10 Din, stojišče 3 Din. Predprodaja vstopnic v trgovinah Z. Brišnik in Höfer. V nedeljo pri blagajni v dvorani. —

Znana tihotapca,

Otmar Lorger in Anton Viher sta zadnje čase kvartirala v bližini Marije Device v Polju, seveda pod napačnimi imeni. Radi sumljivega obnašanja so ju tamošnji varnostni organi aretirali ter privedli v Maribor. Tukaj pa se je pokazalo, da zasleduje Lorgerja orožniška postaja v Brežicah radi svoječasne vloma v tamošnji bufet, pri čemer je izginilo raznih predmetov v vrednosti 5.700 Din. Oba pa imata vrh tega še nekatere posle pri carinarnici radi tihotapstva. Viher je dalje osumljen, da je svojčas ob priliki tihotapljenja raznega blaga streljal z voza na finančne stražnike. Oba sta bila izročena sodišču.

Težke opekline

je dobila po nesrečnem naključju 5letna Valerija Comeli. Njena mati je postavila na tla lonec z vrelo vodo. Hčerka, ki se je v bližini igrala s psom, se je spodtaknila ob njega, lonec se je prevrnil in vrelo vodo je dekletce tako močno opeklo, da so jo morali prepeljati v bolnico.

Trgovski ples.

Gremij trgovcev v Mariboru naznanja celokupni javnosti, da priredi dne 18. januarja skupno z ekskurzijskim fondom Trgovske akademije v dvorani pivovarne »Union« običajni trgovski ples. Ob enem se naprošajo vse one soproje mariborskih trgovcev, ki bi bile pripravljene v šotorih sodelovati, da se pripravijo tajništvu trgovskega gremija. — 3223

Trgovsko bolniško in podporno društvo

IZVEDBA VIŠJEGA ZAVAROVANJA TRENUTNO NAJBOLJ PEREČE VPRAŠANJE JAVNIH NAMEŠČENCEV.

Koncem preteklega meseca se je vršil v Ljubljani občni zbor Trgovskega bolniškega in podpornega društva, ene najstarejših slovenskih socialnih ustanov, ki vrši že od leta 1835 nad vse pomembno vlogo v socialnem zavarovanju naših zasebnih nameščencev in bo v nekaj letih praznovalo že stoletnico svojega plodnosnega delovanja. Občni zbor je posvetil svojo pažnjo predvsem poročilu o dosedanjem društvenem delovanju in odobritvi novih društvenih pravil, ki naj ustvarijo bazo za izvedbo takozvanega višjega zavarovanja — trenutno najbolj perečega vprašanja naših nameščencev.

Dó uveljavljenja zakona o zavarovanju delavcev z dne 14. maja 1922 je društvo delovalo že 87 let v obče zadovoljstvo zavarovanega članstva. Nudilo je dobre zdravniške in dobra zdravila ter imelo za obolenje člane najete posebne prostore v Leonišču v Ljubljani. Bolniškemu delu društva je bil priključen tudi podporni fond, iz katerega so dobivali onemogli člani redne podpore.

Z uvedbo zakona o zavarovanju delavcev pa je pričela za društvo popolnoma nova doba, kajti v smislu člena 202 tega zakona bi moralo društvo likvidirati, imovina pa se s 1. julijem 1922 izročiti Osrednjemu uradu za zavarovanje delavcev v Zagrebu. Ta odločba je izzvala v vrstah nameščencev in gospodarjev veliko razburjenje, obenem pa tudi energično hrobo, da se očuva prevažna socialna ustanova za privatne nameščence, ki imajo svoje posebne interese in življenske potrebe.

Neumornim dolgoletnim prizadevanjem društvene uprave in Trgovske obrtne zbornice se je končno posrečilo, da je bila v finančnim zakonom za l. 1927-28 odstranjena nevarnost likvidacije in s tem nekoliko pomirjeno mrzlično stanje, ki je vladalo pri društvu izza l. 1922. Definitivno pa položaj društva tudi še s tem dejstvom ni bil urejen in uprava je izdelala pravilnik, ki naj bi dal društvu trden pravi temelj in določil delokrog njegovega poslovanja. Dasi je bil pravilnik že pred leti predložen Osrednjemu uradu v odobritev, se je ta izvršila šele koncem septembra tekočega leta, s čimer je šele postalo društvu omogočeno redno izvrševanje njegovih bistvenih funkcij.

Po novem pravilniku smejo postati zavarovani člani bolniške blagajne društva osebe, ki spadajo pod obvezno zavarovanje v smislu čl. 3-8 zakona o zavarovanju delavcev in pripadajo trgovskemu staležu, ali pa one osebe, ki so zaposlene pri trgovskih, industrijskih ali pa drugih podjetjih in je njihovo zaposlenje trgovsko strokovno. V kolikor posluje društvo kot bolniška blagajna, je krajevni organ Osrednjega urada in veljajo zanj v pogledu prispevkov in dajatev zakon o zavarovanju delavcev, statuti in razne okrožnice ter predpisi Osrednjega urada v Zagrebu. Ako pa hoče društvo nuditi več, kakor more in sme bolniška blagajna v okviru zakonitih predpisov, lahko to stori iz svojih lastnih sredstev, to je izvede višje zavarovanje. Posebni mesečni prispevki, večje dajatve in ugodnosti. Izvedba višjega zavarovanja je torej meritorna vsebina novih društvenih pravil, ki so bila z velikim odobravanjem sprejeta na občnem zboru in takoj predložena pristojni oblasti v potrditev. Nadalje je občni zbor sklenil, da se pobira od članstva poseben mesečni prispevek Din 20 za sledeče višje dajatve, ki jih bo nudilo društvo:

1. Pri zdravljenju v javnih bolnicah razliko med III. in II. razredom ter stroške za obrabo instrumentov v bolnici pod pogoji, ki jih določa zakon o zavarovanju delavcev, statut Osrednjega urada za zavarovanje delavcev ter na podlagi zakona in statuta izdanih okrožnic in sicer:

- a) ako traja članstvo manj kot leto, za dobo treh mesecev;
- b) ako traja članstvo preko enega leta, za dobo šestih mesecev.

2. Ako traja bolezen preko enega leta, katerem slučaju preneha dajatve po zakonu o zavarovanju delavcev, imajo člani pravico do brezplačnega zdravlje-

nja, zdravil in bolnice II. razreda, v kolikor dopuščajo finančna sredstva društva:

- a) ako je trajalo članstvo preko treh let še tri mesece;
- b) ako je trajalo članstvo preko šest let še šest mesecev.

V izjemnih slučajih in po posvetovanju z blagajniškimi zdravniki bo društvo prispevalo bolnim članom primerne zneske za operativna zdravljenja v inozemstvu.

3. Če traja bolezen tako dolgo, da preneha pravica do rednih službenih prejemkov in ne dobi zavarovanec nikake plače, razliko od zakonite hranarine na zavarovano plačo.

4. Za primer onemoglosti in starosti invalidno podpora, katere višino določi odbor po razpoložljivih materialnih sredstvih, če že ne dobiva sicer nikake rente za onemoglost in starost.

Končno je občni zbor še soglasno sklenil, da se osnuje v okviru društva še poseben posmrtninski fond, za katerega naj bi se zbrala sredstva bodisi z enkratnimi prispevki ob smrti vsakega člana ali pa iz že razpoložljivih društvenih sredstev ter določila njegova višina po trajanju članstva in z ozirom na statistične ugotovitve glede mortalitete članov.

Odobritev novih pravil bo izvršena že v bližnji bodočnosti in tako ustvarjena potrebna pravna podlaga za delovanje društva. Takoj nato bo sklicana seja novega ravnateljstva, da stori potrebne zaključke glede telmične izvedbe višjega zavarovanja in izvoli iz svoje srede posamezne odseke za smotnejše in hitrejše vršenje društvenih ciljev. Društvo se nadeja, da bodo vsi člani, ki so zavarovani pri bolniški blagajni, pristopili tudi v višje zavarovanje. Bolniška blagajna šteje danes že nad 5000 članov. Število pa stalno narašča in je gotovo, da bo moglo društvo, ako se vsi člani zavarujejo tudi za višje dajatve, zbrati lepa sredstva, s katerimi bo moglo v polni meri zadostiti smotrom določenim v pravilih. Društvo upa, da bodo poslodavci prevzeli nase me sečno premijo v iznosu Din 20, če že ne vso, pa vsaj polovico, ter storili od svoje strani vse, da postanejo njihovi nameščenci deležni ugodnosti višjega zavarovanja.

Pri tej priliki naj bo še omenjeno, da nekatere trditve, ki jih je na svojih zborovanih v zadnjem času izrekel zagrebško društvo »Merkur« glade Trgovskega bolniškega in podpornega društva v Ljubljani, nikakor ne odgovarjajo resnici. Slednje nikakor ni pričelo svojega delovanja šele na osnovi finančnega zakona za leto 1927-28, temveč obstoja že od leta 1835 in je do leta 1926 nudilo zavarovanim članom tudi zdravljenje v Leonišču odnosno v II. razredu bolnice, torej mnogo več, ko je dopuščal zakon o zavarovanju delavcev. Šele po nalogu SUZORa je moralo društvo ukiniti nudenje II. razreda bolnice iz zakonitih predpisanih prispevkov. Nadalje ni res, da odločujejo v društvu samo poslodavci, temveč odloča paritetno zastopstvo iz vrst delodajalcev in delojemalcev kakor to velja za vse bolniške blagajne, kot krajevne organe SUZORa, torej tudi za »Merkurja«. Društvo še posebno naglašja, da so v njem vedno složno delovali i predstavniki poslodavcev i delojemalcev, da v čim večji meri zadovolje upravičene težnje zavarovanega članstva, in to solidarno delo je tudi rodilo koristne sadove za naše zasebne nameščence vključno številnim težkočam, ki jih je moralo društvo premestiti zadnja leta, da si je utrdilo svoj obstoj, in ki jih je treba upoštevati pri objektivni presoji društvenega dela. Zato naj članstvo še nadalje zvesto vztraja pri svoji matici in si tako izgradi iz nje zares jako socialno stavbo v pospeševanje svojih važnih življenskih interesov!

Kako skrbe v Bolgariji za narodno zdravje?

Sofijska »La Bulgarie« je pred časom objavila statistiko števila zdravnikov v Bolgariji v primeri s številom prebivalstva. Na vsakih 2900 prebivalcev pride povprečno po en zdravnik. V tem pogle-

du — pravi list — stoji Bolgarija mnogo boljše nego Jugoslavija, kjer odpade en zdravnik na 3567 prebivalcev. Tudi boljše nego Rusija, kjer pride en zdravnik na 3789 prebivalcev, ali Poljska (en zdravnik na 3800 prebivalcev), Zaostaja pa Bolgarska za Švedsko (en zdravnik na 2857 preb.) ter za civiliziranimi državami Evrope, zlasti za Norveško (1 zdravnik na 1857 preb.) ter Anglijo, kjer odpada en zdravnik na samo 1095 prebivalcev.

Ako primerjamo stanje v Bolgariji s stanjem v civiliziranih državah Evrope in številom prebivalstva, vidimo, da bi morala imeti Bolgarija trikrat več zdravnikov nego pa ima sedaj. Vendar pa so vkljub temu danes v Bolgariji mnogi mladi zdravniki brez zaposlenja, to pa radi tega, ker vsi skušajo živeti v mestih (kakor tudi pri nas v Jugoslaviji). Danes je v Bolgariji krog 2000 zdravnikov, od teh 850 v državni ali občinski službi. Ostali izvršujejo privatno prakso, ponajveč mladi zdravniki, ker so državna in občinska mesta zasedena od starejših. Za vsako tako izpraznjeno mesto, ki ga razpiše zdravstvena uprava v svrhu popolnitve, se javi nad 200 zdravnikov, znamenje, da v Bolgariji boljše izhajajo zdravniki, ki so v državni ali občinski službi.

Bolgarska mesta so natrpana z zdravniki. V Sofiji pride po en zdravnik na 400 oseb, v Plovdivu je 90 zdravnikov, v Varni 61, v Stari Zagori 40, v Plevni 30 itd. Bodočnost mladih zdravnikov v Bolgariji — pravi »La Bulgarie« — ni baš rožnata, ker se njih število od leta do leta množi: na sofijski medicinski fakulteti študira krog 500 medicincev, krog 1000 pa se jih pripravlja na zdravniški poklic v inozemstvu. Izgleda, da se bo v 5-6 letih število zdravnikov v Bolgariji podvojilo (letno jih umre kvečjemu 20) in kriza med mlajšimi zdravniki bo vedno težja. Izhod iz te krize bo mogoč edino na ta način, da bodo večje kmetijske občine, kjer sedaj prosperirajo razni podeželski »kurfušariji«, upeljale plačana zdravniška mesta, zdravniki pa se bodo seveda morali odločiti, iti tudi na deželo.

Velik filmski atelije zgorel

Trinadstropni filmski atelje Manhattan Studios Co. in Pathé-izposojevalnice v Newyorku je uničili 10. tm. požar v celoti. Pet moških in četvero žensk je pri tem izgubilo življenje. Poslopje je ležalo v gosti, večinoma od zamorcev obljudenem mestnem delu Harlem. Ko je požar izbruhnil, je bilo v poslopiu krog 75 oseb, med njimi 50 igralcev in igral, ki so ravno igrali za novi tonfilm. Požar je našel v filmskem materialu hvaležno polje in se je razširil z bliskovito naglico, tako da je hipoma zaprl vse izhode. Več oseb se je rešilo s skokom iz oken, pri čemur se jih je več znatno poškodovalo. Vzrok požara še ni znan.

Tihotapljenje v letalu

Najnovejša pridobitev modernih prometnih sredstev je nedvomno tihotapstvo potom aeroplanov. Letalec enostavno ne pozna neprijetnih carinskih postaj ob mejah raznih držav, male države, kjer bi bil sicer podvržen dvakratni reviziji, enostavno preleti. Na vsakakor originalno idejo je prišel na podlagi teh prednosti letalstva argentinski letalec in lastnik aeroplana José Cigarraga, ki je spočetka imel nalogo, da je delal propagandne zlete in fotografske posnetke v notranjosti argentinske države.

Argentinska vlada je na nekatere predmete, ki jih je enostavno proglasila za luksuzne, udarila silno visoko carino. Med temi predmeti je tudi svila. Nekaj časa so jo tihotapili iz sosednega Urugvaja, kjer je zelo poceni, enostavno čez reko Rio della Plata skozi otočje Parana. Toda v zadnjih letih se je tu nadzorstvo silno poostriilo in riziko za tihotapljenje je postajal vedno nevarnejši. José Cigarraga je zato prišel na misel, da bi kazalo tihotapiti svilo po zraku. Ob belem dnevu se je dvignil v Urugvaj z 20 zavoji svile po 36 m ter se po 2-3 urni vožnji spustil kje v Argentini. Sreča mu je bila mila kakih 30krat, nedavno pa ga je urugvajska policijska oblast na pritožbo iz Buenos Airesa aretirala, ko se je ravno hotel dvigniti z novim tovorom za Argentino. Seveda se mu za enkrat ne more nič zgoditi, ker ni delal v škodo države, kjer je bil aretiran. In ni izključeno, da bi še kdaj zopet ne poskusil sreče.

Izpremembe voznega reda

Na progi Pragersko - Kotoriba - Vel. Kaniža - Budimpešta vozi brzi vlak št. 1106-203 v dobi od 18. decembra 1929 do vključno 2. februarja 1930 in od 30. aprila do vključno 14. maja 1930 trikrat na teden t. j. iz Pragerskega vsako nedeljo, sredo in petek ter v dobi od 5. febr. do vključno 27. aprila 1930 dnevno redno.

V obratni smeri vozi na progi Budimpešta - Vel. Kaniža - Kotoriba - Pragersko brzi vlak št. 202-1105 v dobi od 15. decembra 1929 do vključno 30. januarja 1930 in od 27. aprila do vključno 11. maja 1930 trikrat na teden in sicer iz Budimpešte odnosno Kotoribe vsako nedeljo, torek in četrtek ter v dobi od 2. februarja 1930 do vključno 24. aprila 1930. dnevno redno.

Oba vlaka imata v Pragerskem zvezo z rednim brzim vlakom št. 605-506 oziroma z vlakom št. 505-606 proge Dunaj - Maribor - Ljubljana - Trst.

V prej navedenih dnevih ozir. dobi je v prometu spalni voz I. in II. razreda Budimpešta - Cannes (Nice), direktni potniški voz I. in II. razreda Budimpešta - Ventimiglia ter jedilni in potniški voz III. razreda Budimpešta - Pragersko.

Vozni red vlaka št. 1106-203 je sledeči: Odhod Pragersko 14.58, Ptuj 15.18, Ormož 15.46, Čakovec 16.07, Kraljevec Prelog 16.25, Kotoriba 16.58, Vel. Kaniža 17.52. Prihod Budimpešta 21.40.

Vozni red vlaka št. 202-1105 je sledeči: Odhod Budimpešta 7.48, Vel. Kaniža 11.55, Kotoriba 12.41, Kraljevec Prelog 12.57, Čakovec 13.18, Ormož 13.41, Ptuj 14.09. Prihod Pragersko 14.29.

Ostali vozni red je razviden iz razglasa pri potniških blagajnah.

Sport

Ustanovitev Mariborskega zimsko-sportnega podsaveza.

Drevi, ob 21. se sestanejo v dvorani hotela »Pri zamorcu« zastopniki tukajšnjih in zunanjih zimsko-sportnih organizacij, da ustanovijo skupen odbor, ki bi kot poseben pododbor JZSS nadziral in vodil zimsko-sportno gibanje v mariborskem okrožju. Ustanovitve tega do danes najvišjega sportnega foruma v našem mestu se bodo udeležili poleg domačih prvoboriteljev za beli sport tudi izkušeni planinci in zimski turisti iz Dravske, Mislinjske in Mežiške doline. Vabljeni so tudi vsi domači ljubitelji zimskega sporta in turisti-ke. —

Zdravniški pregled vseh nogometašev.

Jugoslov. nogometni savez je na svoji seji 29. novembra odredil, da se uvede zdravniški pregled vseh verificiranih članov JNS. Pregled se mora izvršiti vsaj enkrat na leto, in to najkasneje do 31. decembra. Podsavezi morajo po tem terminu predložiti poročilo o zdravstvenem stanju igralcev na svojem ozemlju. Podsavezi od 1. januarja 1930 naprej ne smejo verificirati nobenega igrača, ki ne bi predložil zdravniškega potrdila o svojem zdravstvenem stanju. Naknadni pregled že verificiranih igralcev se mora izvršiti najkasneje do 1. marca 1930. Ljubljanski nogometni savez je odredil, da se morajo vsi verificirani igralci podvreči obligatnemu zdravniškemu pregledu v mariborskem okrožju najkasneje do 1. marca. Po tem terminu je igranje nogometa brez zdravniškega spričevala prepovedano.

Iz Jugoslovenskega lakoatletskega saveza sta bila črtana HSK Gradjanski in ženska sekcija SK Concordije, ker nista priredila lakoatletskih prireditev po dolžnosti.

Banatski klubi ustanovijo svoj Podsavez.

V Velikem Bečkereku se je vršilo zborovanje banatskih klubov in je bilo soglasno sklenjeno, da izstopijo vsi klubi, preko 30, iz sedanega BLP-a, in ustanovijo svoj poseben podsavez.

Službeno iz MO.

Klubi, ki še niso oddali seznam verificiranih igralcev se opozarjajo, da jih pošljejo najkasneje do 16. t. m. Tajnik.

Mihael Zevaco

Beneška ljubimca

Zgledinski roman iz starih Benetk 288

»Omenil bom samo to, kar je neizogibno potrebno... Benetke so bile v slavnostnem razpoloženju. In ko sem poslušal oddaljen hrup vivat-klicev in sem mislil na tvojo srečo, dete, sem bil srečen tudi jaz, nepopisno srečen. Toda v to čisto radost so se mešale druge misli, misli zlega veselja... in to je bil moj greh... Mislil sem na propadanje rodbine Dandolov... in čutil sem, kako se mi častihlepnost kalno dviga v možgane liki pare težkega vina. Bil sem v obednici, okno je bilo odprto in jaz sem hodil semtertja, zdaj obračaje pogled proti cedri, pod katero sta vidva sedela, zdaj prisluškovanje harmoničnemu šumu, ki je polnil Benetke. To je bil najlepši večer mojega življenja... moj zadnji lepi večer.«

Leonora je bila nehala presti svojo volno.

Pritiskala si je roko na oči, solze so jo skelele pod trepalnicami.

Zadnji lepi večer!

Ah, tudi zanjo!

»Ura je utegnila biti poldvanajstih,« je povzel Dandolo. »Naenkrat zaslišim na vrtu korake. Najprej sem mislil, da si ti. Stopim k oknu in zagledam Altieri.«

Zamolkel jek se je izvil Leonori.

»Da,« je povzel Dandolo, »bil je Altieri. Nisem ga imel rad, in vedel sem, da tudi on ne mara mene. Njegov prihod ob taki uri me je navdal takoj z neprijetnim čuvstvom. Vseeno sem mu dejal:

»Dobrodošli, Altieri!«

»Vstopil je; šele zdaj sem zapazil, da je njegov obraz ves prepadel in da mu tle oči kakor dva oglja. Bled je bil in zdelo se je, da drhti.«

Rekel mi je:

Dandolo, prišel sem, da govorim z vami o neki važni zadevi.

Poslušam vas, sem mu odgovoril.

Ne tukaj...

Kje pa?

Pridite na trg Sv. Marka, k znožju leva.

Kaj! Ob tej uri?

Da, Dandolo. Ob eni po polnoči vas pričakujem ob znožju leva. Pripomniti moram, da se je bati velike nesreče, ako ne pridete.

Pridem, sem dejal na to.

To slišavši, se ni mudil dalje, nego mi je pokimal z glavo in odšel. Na vrtu se je za hip ustavil, in videl sem ga krčevito drgetati, kakor da ga je popadla besna jeza. Nato je bolj zbežal kakor odšel.«

Ob tej točki svoje povesti si je Dandolo z muko oddahnil, kakor da ga stane nadaljevanje veliko napora.

»Ta čudni poset,« je povzel, »in še čudnejši sestanek me je navdal s temnimi slutnjami. Tudi

ti, ko si spremila svojega tovariša do vrtnih vrat in se nato vrnila v hišo, si me vprašala, zakaj sem tako zmeden.«

»Spominjam se, oče,« je dejala Leonora in vztrepetala. »Spominjam se tistih trenutkov do najmanjše podrobnosti.«

»Odgovoril sem ti, da mi radost nad tvojo bližnjo srečo povzroča genotje, ki ga skoraj ne morem več prenašati.«

»Da, oče; tudi jaz sem vam povedala, da se čutim tako zmedeno in da se bojim kake nesreče...«

Leonora se ni mogla premagati, da ne bi zaihtela.

Dandolo je povzel:

»Srečen sem, dete moje, da si ohranila točen spomin o tisti minuti. Kajti tako mi moreš slediti korak za korakom.«

»Saj vam sledim, oče, saj vam sledim,« je vzkliknila Leonora v rastoči razburjenosti.

»Torej spominjaš se, da sva kramljala do pol ene; ob tej uri si se umaknila v svojo dekliško sobico. Jaz pa sem moral še izpolniti Altieriju dano obljubo. Šel sem od doma in dospel malo po eni uri na trg Sv. Marka. Altieri me je že čakal. Zapazil me je prvi in mi prišel naproti. Skušal bom, Leonora, da ti ponovim verno kratki razgovor, ki se je vršil med nama. Altieri se je zdel pomirjen. Človek bi bil rekel, da se je zmedenost in razburjenost, ki sem jo prej opazil na njem, podela obenem z zadnjimi glasovi ljudskega slavlja. Stopil je k meni, prijel me za roko in mi dejal:

Hvala vam, Dandolo, da ste prišli; to je dobro znamenje.

Toda zakaj, sem izpregovoril jaz, ste rajši hoteli govoriti z mano tukaj, nego pri meni doma? Altierijevo lice se je zmračilo; dejal je:

Zato, ker sem se čutil pri vas nekako blaznega; in zato, ker se mi je zdelo moja navzočnost v vaši hiši istočasno z navzočnostjo... nekoga drugega... nekaj grozovito smešnega...

Ne razumem vas, Altieri, sem vzkliknil.

In naposled zato, je povzel, ker imam tu v bližini sestanek, ki se bo vršil ali ne vršil, kakor mi pač odgovorite.

Če je tako, govorite!...

Altieri se je obotavljal par sekund, ki so se mi zdele neznosno dolge. Naenkrat pa je izpregovoril:

Ali je poroka vaše hčere z Rolandom Kandianom gotova reč?...

Saj veste, da, Altieri...

In je nič ne more razdreti?

Nič, Altieri! Dandoli in Kandiani se ne izneverijo dani besedi.

Pa, če bi vam jaz dejal, da ne sme priti do te poroke?

Zdi se, da me hočete krvavo žaliti, Altieri.

Ne!... Vprašam vas samo: Ali ste pripravljeni s svojo očetovsko oblastjo razdreti to zaroko?

Zakaj? Povejte mi razloge...

Razlogi so brez pomena... Odgovorite mi, Dandolo!

Odgovorim vam torej: ne, Altieri!

Torej boste pustili, da se jutri sklene zaroka?

Da, Leonora Dandolo in Roland Kandiano se

jutri zaročita pred beneškim patriciatom.

In nič na svetu ne more omajati vašega sklepa?

Nič na svetu, Altieri.

Obstal je, kakor zadet od strele. Jaz pa v svoji brezumnosti nisem videl jasno v dušo tega človeka. Ni mi prišla v glavo misel, da te ljubi... Mislil sem, da gre za kako politično kupčijo in da hočejo zaročiti dožvega sina z bogatejšim dekletom. In ko me je Altieri vprašal s trepetajočim glasom, ali je to moja zadnja beseda, sem mu odgovoril:

Altieri, vsako besedo, ki jo še izustite v tem smislu, bom smatral za krvavo razžaljenje.

Nato se je naglo oddaljil; slišal sem še, da je zamolklo zaklel. Jaz pa, ki me je tirala ne vem kakšna slutnja, sem mu sledil... Nisem ga pustil izpred oči... In videl sem ga stopiti... ali veš, kam?... v palačo kurtizane Imperije.«

Dandolo je umolknil.

Leonora je zdaj kar visela na pripovedovalčevih ustnicah; spoznala je, da tiči tukaj ključ strahne skrivnosti, in čakala trepetaje, kaj bo.

Čez nekaj trenutkov je Dandolo nadaljeval:

»Tu, dete moje, moram zbrati duha. Kajti še zdaj, po tolikih letih, se vprašujem, ali sem sanjal, ali sem videl Altieri stopiti v Imperijsko palačo. Prišel sem tja skoraj istočasno z njim. Potrkal sem, ne da bi vedel, kaj pravzaprav počenjam... odprli so mi... in sluga, ki je prišel naproti, je dejal:

Vstopite, gospod Foscari. Samo vas še pričakujejo...

Moj plašč mi je zakrival del obraza. Sluga me je imel za Foscarija, ki je bil takrat veliki inkvizitor... Že sem hotel zaklicati, da nisem Foscari... vse to se mi je zdelo tako čudno, in bil sem tako zmeden, da sem rajši molčal; pokimal sem slugi in šel za njim. Vedel me je v prostoren salon in mi dejal:

Odprite vrata tam zadaj... Jaz ne smem iti dalje...

Nato me je pustil samega. Ostal sem v prazni sobani, ne upaje si stopiti niti sem, niti tja; očital sem si že, da sem nizko zlorabil lakajevo pomoč in da zasledujem skrivnosti, ki me nič ne brigajo. Toda Altieri je bil izustil svoje ime in ime Rolanda Kandiana! Altieri je bil pri Imperiji!... Ostal sem in sklenil poslušati in videti, kaj se snuje... Splazil sem se k vratom, ki mi jih je pokazal lakaj... Toda v tem trenutku se začuje na moji leviči žalostno, zamolklo ječanje... Kakor glasovi umirajočega...

Razburjenje, ki so ga budili v njem ti spomini, je dušilo Dandola. Zopet se je prekinil.

(Nadaljevanje sledi)

Mali oglasi, ki služijo posredovanju in socialne namene oblikovanja; vsaka beseda 50 p, najmanjši znesek Din 5.—

Mali oglasi

Zenitve, dopisovanje in oglaševanje trgovskega ali reklamnega značaja; vsaka beseda 50 p, najmanjši znesek Din 10.—

Sobo srednje velikosti,

I. nadstropje, novo slikano, električna luč, oddam eni osebi prazno ali opremljeno. Stritarjeva ulica 5. — 3180

Stavbene parcele

se prodajo. Vprašati: Vrtna ulica št. 8, Klubčka. 3178

Snežne čevlje,

vulkanizira najceneje in najhitreje »Brzopodplata«, Tattenbachova ul. 14. 3092

Vulkanizacijo

avtogumija, galoš in snežnih čevljev sprejema Franc Terbuc, Glavni trg 4. 3213

Gramoz za cesto

več sto metrov poceni na prodaj. Maribor, Smetanova ulica. 3181

Cvetlično strd

na drobno razprodam kg Din 18. — Koseskega ulica 28. 3226

Volčji pes,

čuvaj, poceni naprodaj. Koseskega ul. št. 28. 3227

Služkinja zmožna kuhanja

ter za vsa hišna dela se sprejme. Piharniška ulica 9. 3218

Kolesarji pozor!

Zima je tu! Prihajajočas, ko bo treba oddati vaše kolo v popolno oskrbo in shrambo čez zimo. V istem času se vam nudi prilika, da daste vaše kolo temeljito popraviti. Generalno popravilo z emajlacijo na 180 stopinj vročine potom električne peči, poniklanje ter temeljito očiščenje in brušenje vseh krogličnih ležajev, tako, da postane kolo z malimi izdatki zopet novo. Zadostuje dopisnica, da pridem po kolo na dom. Priporoča se mehanična delavnica Justin Gustinčič, Maribor, Tattenbachova ulica 14, nasproti Narodnega doma. 3009

Prazna soba za pisarno,

prostorna in zračna v bližini glavnega kolodvora se išče. Pismene ponudbe s ceno na upravo »Večernika« pod »Soba za pisarno«. 3205

Halo!

Slovenske gramofonske plošče prispele. Reflektanti javite se na upravo »Večernika« s polnim imenom pod »Slov. plošče«. 3224

Tri- in dvosobno solčno stanovanje

v novi stavbi oddam. Naslov v upravi »Večernika«. 3228

Sobo in črkoslikanje

izvršuje po cen. hitro in okusno Franjo Ambrožič, Grajska ul. 2. 2231

»JDEAL«
MARIBOR

Tel. 2480 Tel. 2480

Parna pralnica in kem. čistilnica

Centrala: Frankopanova 9
Podružnica: Vetrinjska 7
Pride in dostavi se na dom

Vse vrste pletenin, po meri,

ženske obleke, ruske puloverje, veste za otroke in odrasle ter vsa popravila v to stroko spadajoča, izvršuje strojna pletarna: Javornik, Vojašniška 2, Maribor. 3134

Lesna trgovina

Josip Govedič

Maribor, Prešernova ul. 19

priporoča svojo bogato zalogo bukavih in mehkih drv, kakor tudi premog iz Trbovelj ter iz Zabukovcev.

Nizke cene! Točna postrežba!

3011

Ze kroz 20 let!

prodaja najboljšo češko in angleško sukno za obleke in plašče, volneno blago, platno, šifon, flanel, odeje, preproge, perje in puh itd. Najnižje cene, točna postrežba! Blagovolite se prepričati!

I. N. Šoštarič

Maribor, Aleksandrova cesta 13

Pristno slivovko, droženko, brinjevec, konjak, rum, vse vrste likerjev, sadnih sokov, špirita, vinskega kisa, ezenčnega kisa, čaj v zavitkih in odprti. Glavna zaloga oranžade, limonade, konjaka i. t. d. od trdke »Patria«. Zagreb.

JAKOB PERHAVEC. MARIBOR. GOSPOSKA ULICA 9

Na drobno!

TOVARNA ZA IZDELOVANJE LIKERJEV, DEZERTNIH VIN IN SIRUPOV.

Na debelo!

Izdaja Konzorcij »Jutra« v Ljubljani; predstavniki izdajatelja in uredniki: Fran Brozovič v Mariboru, Tiska Mariborska tiskarna d. d., predstavniki Stanko Detela v Mariboru